

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1918.

Första kammaren.

Nr 11.

Lördagen den 23 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Föredrogos första sammansatta stats- och lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillstånd att i och för viss tjänstgöring utom landets gränser använda värnpliktiga, tillhörande beväringens första uppbåd; och

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln för bestridande av kostnader för utförande av bevakningstjänst å Åland.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående skrivelse till Konungen i fråga om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd i svenska fiskevatten.

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.

Med föranledande av en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 54, av herrar *Carl Berg, Edw. Larson* och *Joh. Permansson*, hade utskottet i föreliggande utlåtande på andragna grunder hemställt, att första kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om utredning rörande de åtgärder, som kunde vara erforderliga till skyddande av de matnyttiga fiskarternas bestånd i våra fiskevatten, samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kunde föranleda.

Friherre Beck-Friis: Herr greve och talman, mina herrar! Den motion, som ligger till grund för det tillfälliga utskottets yttrande, åsöftar, dels att man skulle vidtaga åtgärder för våra fiskbestånds bibehållande — och detta har man tänkt sig kunna ske genom vissa nya fiskebestämmelser, så att fisket under viss tid icke skulle få drivas i så stor skala, att det komme att inverka på fiske-tillgången — dels ock att man skulle söka bevara fisken genom att

Första kammarens protokoll 1918. Nr 11.

Om åtgärder
till skyddande
av de mat-
nyttiga fiskar-
nas bestånd.
(Forts.)

se till, att lekplatserna för fisken bleve väl skyddade. Den andra delen av motionen hänvisar till, att under nuvarande livsmedelsförhållanden fisken utgör en mycket god tillgång bland våra livsmedel, och att man därför beaktar, att fisket på allt sätt vårdas och kommer landet till så stor nytta som möjligt.

Om man ser till, vad som nu reglerar vårt fiske, så grundar det sig på de fiskestadgar, som äro uppgjorda för landet. Dessa fiskestadgar äro icke gemensamma, utan olika för olika län, ja, det finnes t. o. m. olika stadgar för olika delar av samma län. Dessa stadgar ha tillkommit på sätt författningen av år 1900 föreskriver, och på samma sätt som de tillkommit, på samma sätt kunna de ändras. I 9 § av 1900 års författning heter det: »Anser delägare i fiskevatten, fiskeriinspektören» — d. v. s. nuvarande byråchefen för fiskeriärenden i lantbruksstyrelsen — »vederbörande fiskeriintendent, landsting, hushållningssällskap eller, vad beträffar Stockholms stad, stadsfullmäktige därstädes särskilda bestämmelser om fiskets vård och lämpliga bedrivande böra för viss ort meddelas, göre därom anmälan hos Konungens befallningshavande; och foga fiskeriinspektören» — d. v. s. nuvarande byråchefen för fiskeriärenden i lantbruksstyrelsen — »eller fiskeriintendenten, där anmälan av någon utav dem göres, vid densamma förslag ej mindre angående det område, för vilket med hänsyn till likartade natur- och fiskeriförhållanden bestämmelserna böra gälla, än även rörande innehållet av samma bestämmelser.» Om en sådan anmälan av önskan om ändring i en fiskestadga inkommer till Konungens befallningshavande, vilket således kan ske från landsting, hushållningssällskap eller enskilda personer, strandägare eller fiskerättsinnehavare, tillkommer det Konungens befallningshavande att genom fiskeriintendenten utreda frågan, varefter alla i densamma intresserade skola sammankallas till möte, och sedan detta möte uttalat sig, besluter Konungens befallningshavande om ändring i stadgan. Kungl. Maj:t får icke att göra med en sådan fråga i annat fall, än att klagomål framställts mot Konungens befallningshavandes utslag.

Under sådana förhållanden synes det mig, som om det förslag, till vilket tillfälliga utskottet kommit, nämligen om en skrivelse till Kungl. Maj:t om dessa frågor, inte vore rätt avfattat. Det är icke Kungl. Maj:t, som i detta fall skall taga initiativ, men däremot ha ju alla i frågan intresserade rätt att taga initiativ, och således kunna motionärerna och de med dem liktänkande begära hos Konungens befallningshavande, att för de fiskevatten, vari de äro intresserade en sådan undersökning må göras.

Jag vill meddela, att just med anledning av den vikt fisket spelar i vår folkhushållning, Kungl. Maj:t givit Konungens befallningshavande viss rättighet att snabbare än förut kunde ske fatta beslut i ett sådant ärende, just för att viktiga reformer snart skulle kunna komma i tillämpning.

Utskottet har visserligen i sitt betänkande talat om, att fiskeadministrationen är föremål för ny utredning, men det anser, att det kan komma att dröja så länge, innan resultat därav föreligger, att

det kunde vara av vikt, att det bleve en skrivelse. Skulle emellertid Kungl. Maj:t med anledning av en sådan skrivelse vilja göra något, kan det nog icke ske på annat sätt, än att det först skulle bliva en synnerligen grundlig undersökning av våra fiskevatten överallt, en utredning, som skulle komma att ta mycket lång tid. Men däremot kan det hända, att sedan den nya administrationen kommit till stånd, den kan bliva så utrustad, att varje dylikt ärende skulle få ett säkrare bedömande, än vad nu är fallet. Jag tror sålunda icke, att man genom en skrivelse till Konungen kan vinna något, och jag finner ej heller lämpligt att skriva, när stadgandena nu äro sådana, att var och en, som har med fiske att göra eller är fiskeintressent, har rätt att ta initiativ i fråga om ändring och hos Konungens befallningshavande få den saken avgjord.

På grund av vad jag sålunda framställt hemställer jag, herr talman, att detta utskottsbetänkande måtte avslås.

Herr N y l a n d e r: Herr greve och talman, mina herrar! Det var verkligen öväntat, att opposition inom denna kammare skulle uppstå mot förevarande utskottsutlåtande, synnerligast som första kammaren vid fjolårets riksdag enhälligt biföll alldeles samma förslag, som nu föreligger.

Då den föregående ärade talaren åberopat bestämmelserna uti gällande fiskeristadga, tillåter jag mig erinra därom, att dessa bestämmelser funnits gällande även föregående år, utan att första kammaren då ansåg dem tillfyllestgörande eller hinderliga för bifall till ett liknande utskottsförslag. Denna fiskeristadga har funnits till och varit gällande, såsom den föregående talaren omnämnde, alltsedan år 1900, alltså i 18 år. Men det har visat sig, att den ännu icke kunnat åstadkomma någon rättelse i de missförhållanden, som i motionerna, såväl i fjol som i år, påpekats. Konungens befallningshavande har, enligt denna stadga, rätt att efter anmälan pröva, huruvida en dylik anmälan bör föranleda någon åtgärd eller icke. Men Konungens befallningshavande äger lika obestriddig rätt att, efter gottfinnande, låta ett dylikt ärende förfalla. Konungens befallningshavande kan för övrigt icke föreskriva något utom sitt eget läns gräns, och fiskevatten kunna, såsom vi veta, beröra flera län. Att skydda fisket i det ena länets vattendrag, men icke vidtaga liknande åtgärder i samma vattendrag inom ett annat län, det kan ingalunda sägas befrämja fisket. Vilja vi verkligen söka befrämja och skydda vår fiskerinäring, har det syntts utskottet, att icke annat är att göra än att få en utredning till stånd rörande de åtgärder, som lämpligast för detta ändamål böra vidtagas.

Herr greve och talman! Med anledning härav ber jag få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr B o b e r g: Det var med icke ringa förvåning, som jag åhörde den förste ärade talarens anförande. Han relaterade till en början, vad det ärade utskottet relaterat i sitt utlåtande för ett par år sedan och som var för de flesta närvarande mycket väl bekant. Det

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.

(Forts.)

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.
(Forts.)

där sättet att vända sig till Konungens befallningshavande enligt fiskestadgans föreskrifter har sig icke så lätt att utföra i verkligheten, ty intressena äro så olika hos dem, som ha fiskevatten, och hos dem, som arrendera fiskevatten, och intressena äro så olika i skilda län, så att man kan befara att olika beslut fattas. Fisken vandrar från den ena trakten i sjön till den andra, och vad man spar i det ena länet, det skulle fiskas upp och slösas bort i ett annat län alldeles som på andra områden i livet, där det inträffar, att vad den ene spar förstör den andre på tanklöst sätt. Jag kunde icke tänka mig, att man icke skulle ha rätt att väcka en motion för att få en skrivelse till stånd i detta ärende, ty över Konungens befallningshavande står väl ändå Kungl. Maj:t och riksdagen. Denna fråga är inte en liten fråga, utan en ganska viktig, och riksdagen har skrivit i ärenden av mycket mindre betydelse, än detta år. Den rör sig om miljoner kilogram fisk mer eller mindre årligen och det betyder ofantligt mycket för våra svenska hushåll.

Nu sade den ärade talaren, att man borde vänta, tills den stora ifrågasatta vetenskapsanstalten kommer till stånd. Men jag frågar: tror verkligen den ärade talaren, att dessa vetenskapsmän kunna skapa fisk? Det tror icke jag, men jag tror, att de fiskar, som finnas, kunna föröka sig själva om de få vara i fred under den tid de lägga sin rom, d. v. s. under lektiden. Om det emellertid får fortsätta med fisket på samma oehjdade sätt som hittills i våra fiskevatten i Östersjön och i våra insjöar, så kan man tydligen förutse, att den tid icke är långt avlägsen, då fisken kommer att tryta. Under de senare åren har det i Östersjön legat fullt med tyska fisksumpar. De ha köpt upp den fisk som fiskats i vår södra skärgård och oavlåtligt gått över till Tyskland med densamma. Det har fiskats intensivt på alla sätt, i alla vatten, och om herrarna vilja göra sig besvär att gå till fiskhallarna och höra efter, om det finnes några abborrar, så skola herrarna få höra, att det är mycket sällan man kan få köpa något kilogram sådana, åtminstone mot vad fallet var för några år sedan. Om man frågar dem, som bruka meta vid sina sommarställen i Stockholms skärgård om de få några abborrar, så svara de alla med en mun: »nej, vi få inga». Varför få de inga? Jo, enligt min mening därför, att det icke finnes några att få. Nu har herr byråchefen i lantbruksstyrelsen Nordqvist sagt, att detta icke beror på, att det icke finnes abborrar, utan därpå, att abborren är en fisk, som vandrar från en trakt till en annan och att vad som icke finnes på den ena platsen finnes på den andra. Han verkställde i somras, på grund av den motion jag väckt, en inspektionsresa. Jag läste därom i Svenska Dagbladet och där stod, att herr Boberg i Misterhult hade väckt en motion angående abborrfisket i Östersjön. Med anledning av denna motion och riksdagens beslut hade byråchefen Nordqvist varit på ort och ställe och undersökt förhållandena och visserligen funnit, att det var som Boberg i Misterhult sagt i sin motion men det var endast en lokal företeelse, som rörde sig blott om Misterhultsregionen. På andra håll fanns det abborrar. — Nu har jag icke bott i Misterhult. Misterhult är åtminstone åtta à nio mil avlägset från Mönsterås, där

jag bor och känner till förhållandena. Och av denna undersökning har jag för övrigt det intrycket, att man icke bör lita allt för mycket på vetenskapsmännen och deras undersökningar. Om herr Nordqvist undersökt Mönsterås skärgård likaväl som han undersökte Misterhults skärgård, så skulle han funnit samma förhållande. Om han undersökt den blekingska skärgården, skulle han funnit detsamma. Om han undersökt Östergötlands skärgård, skulle han funnit detsamma, och detsamma även i Stockholms skärgård och ända upp mot Bottniska viken. Man skulle kunna tänka sig att aborren, därför att han är en vandringsfisk, utvandrat dessa år och gått till Tyskland. Då vore han mycket germanskt sinnad, men jag kan icke gärna tänka mig, att han bestämmes av dylika synpunkter.

(Om åtgärder till skyddande av de nyttiga fiskarnas bestånd.)

(Forts.)

Däremot tror jag, att man icke behöver vara vetenskapligt bildad för att förstå, att om fisken får vara i fred under den tid han lägger sin rom, han skall föröka sig. Om han då får vara i fred, så skall detta ha ett gynnsamt inflytande på fiskens talrikhet och dess fortbestånd i våra fiskevatten. Men hur har det skett hittills? Jo, man har med alla möjliga redskap, med allt mer förfinade redskap sökt ta upp så mycket fisk som möjligt, då fisken lättast låter fånga sig, d. v. s. under lektiden. Detta måste ha ett ödeläggande inflytande på fiskens framtid. Nu säger man, att fisken fortplantar sig så väldeligen, att ingen fara finnes för dess fortbestånd. Det går icke att utrota den, säger man, om man också skulle vilja det. Här är väl icke fråga om att alldeles utrota den. Men hur skulle det gå om fisken förökade sig synnerligen mycket? Ingen fara! Ty de stora abborrarna äta upp de små och så göra också gäddorna. Ju flera abborrar, dess bättre!

Den motion, som nu föreligger och som utskottet tillstyrkt i år liksom i fjol, föll i fjol i andra kammaren med 7 rösters majoritet efter ett anförande av herr Olofsson i Åvik. Hur argumenterade han i denna fråga? Jo, han framställde abborrarna och gäddorna såsom rovdjur, som borde utrotas därför att de äto upp annan fisk. Vilken fisk uppäter abborren? Han uppäter mindre strömming, som han kommer åt, vidare den småmört, som icke har någon betydelse, och löjorna, som människor i allmänhet icke äta och som icke äro till någon nytta. Nu frågas: om aborren äter sig fet och blir duglig för våra hushåll och middagsbord, därigenom att den äter upp denna relativt onyttiga fisk, bör han väl icke — skjutas eller utrotas för det? Ty skulle man hålla på den principen, så skulle man döda kon, därför att hon äter gräs, och man skulle sätta skottpenningar på människan, därför att hon förtär både abborrar, mjölk från kon och kon själv, om det kniper. Man måste i denna fråga ovillkorligen hålla sig till dem, som lärt känna läget praktiskt, och gör man det, skall man få ett enhälligt svar från alla på hela Östersjökusten och från alla som känna förhållandena i våra insjöar, att det är på yttersta tid att förbättra fisket.

Vi ha nu icke gjort annat än hemställt om en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om en utredning, och om denna utredning skulle utfalla emot oss, då få vi stå där med skammen, men om genom den-

Om åtgärder
till skyddande
av de mat-
nyttiga fiskar-
nas bestånd.

(Forts.)

na skrivelse en undersökning skulle komma till stånd och utfalla så, att den ger oss rätt, då hoppas jag, att riksdagen icke skall ångra, att den bifallit utskottets hemställan i år, liksom den gjort i fjol. Det skulle väl för övrigt icke vara värdigt denna ärade kammare att fatta ett annat beslut i år, än den gjorde i fjol, ty då skulle folket i bygderna tycka, att kammaren icke visste, vad den gjorde. Det står visserligen, att edert tal skall vara ja, ja och nej, nej, men tillämpas detta så, som ett avslag på utskottets hemställan innebure, så tror jag det icke vore lyckligt.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Permansson: För dem, som något deltagit i, följt med och intresserat sig för fisket under senare år, ter sig nog verkliga förhållandet i fråga om fångsten av fisk nu, jämfört med vad tidigare varit fallet, helt annorlunda än för åtskilliga tiotal år sedan, och detta särskilt med avseende på de fisksorter, som jag nu åsyftar.

Att det nu på dem redan råder en ringa tillgång och i visst avseende för dem behöves skydd, har dess bättre nu blivit en så gott som allmän uppfattning, och innan jag förlidet år dristade mig att till riksdagen ingå med begäran om utredning rörande förbud för fiske under lektiden, så var det först efter verkligt gjorda erfarenheter av att, med varje år som gått, fiskfångsten i mycket betydande omfattning förminskats eller gått tillbaka, ja, så att det, utom i en del sjöar, förhåller sig, som man icke sällan får höra berättas: där och där kunde jag erhålla mycket fisk förut, nu är det alldeles slut med fisken i det vattnet, och det är ej lönt att vidare göra något försök att fånga sådan.

Anledningarna därtill kunna ju vara flera, såsom den nu i större mångfald än förr tillfinnandes fina och givande redskapen och dess användning, där tillgång på fisk har funnits, ävensom att antalet fiskare flerdublats, men den enligt de allra flestes erfarenhet och mening största och huvudsakligast bidragande orsaken till fiskets försämring och förintande är dock det hänsynslösa rovfiske, som utövas och bedrivs vid tillfällen, när fisken instinktmässigt samlas å lekplatserna för att föröka och fortplanta sig, och det är efter ett sådant förödande fiske, som man samstämmigt kunnat iakttaga, att tillgången på fisk förminskats i oroväckande grad. Känt är, åtminstone i våra trakter, hurusom öringen, rödingen ävensom abborren m. fl. matnyttiga fisksorter, när tiden är inne därför samla sig å lekplatserna och det just då är ett lämpligt tillfälle att stänga dem kvar och icke låta dem lämna stället, förrän den sista matnyttiga fisken där infångats. Med missnöje och oro har man också i följd därav iakttagit fiskets förminskande och tillbakagång, och samstämmigt har också den uppfattningen gjort sig gällande, att ett förbud för fiske under lektiden bör åstadkommas. Att man icke längre kan finna sig i det oeffterättlighetsstillstånd, vari vi befinna oss i fråga om fisket, bör vara uppenbart, och här om någonstädes

föreligger ett verkligt behov av statsmakternas ingripande genom ett förbud för fiske under lektiden.

Stor enighet synes också vara rådande om det framkomna förslaget, som jag anser böra röna statsmakternas allvarliga beaktande till förhindrande av att fisken än vidare fördärvas, och jag anser, att ett förbud snarast möjligt bör genomföras, åtföljt av kraftigt verkande vitesbestämmelser. Av vad man från skilda delar av landet kunnat erfara är också den allmänt härskande meningen, att ett förmynderskap i detta avseende bör åstadkommas, och då det icke är för tidigt, att ett steg i den riktningen tages, anhåller jag, herr greve och talman, att få yrka bifall icke allenast till motionen, utan till vad första kammarens andra tillfälliga utskott i sitt betänkande föreslagit.

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.
(Forts.)

Friherre Beck-Friis: Tid efter annan har sedan århundraden tillbaka den åsikten uppstått, att än den ena fisksorten, än den andra hållit på att gå ut. Emellertid har det trots dessa åsikter alltid visat sig, att de bestå. Vad är orsaken till att sådant lokalt förekommer? Jo, det beror just på att fisken är ett vandringsdjur. Fisken trivs, där förhållandena för honom äro sådana, att han kan trivas. Varje fiskslag vill ha en viss sorts vatten att leva i, varje fiskslag vill ha ett viss slags föda, och varje fiskslag vill ha en viss beskaffenhet på sina lekplatser. När fisken länge uppehållit sig inom ett visst fiskvatten, händer det, att någon av dessa för honom viktiga betingelser upphör, och då söker han upp nya ställen, där förutsättningarna för hans bestånd äro bättre. På samma sätt är det icke ovanligt, att en lekplats av en eller annan orsak blir förstörd, och då söker fisken upp nya lekplatser. Då är det givet, att då på ett ställe en fisksort förekommit i rätt stor utsträckning, men plötsligt försvinner eller betydligt minskas, ortsbefolkningen där säger: »Nu är fisken slut.»

Emellertid framgick det i rätt mycket av det, som herr Boberg sade, och av nästan allt vad herr Permansson sade, att detta endast är lokala frågor. Herr Permansson sade, att vissa fisksorter i hans hembygd minskats. Ja, det är just därför jag hänvisat till den författning, som finnes. Är så förhållandet, bör den eller de personer, som gjort denna erfarenhet, vända sig till Konungens befallningshavande, som då ålägger fiskeriintendenten att göra en fullt vetenskaplig utredning i detta fiskevatten angående orsaken till att fisken gått ut därifrån och även kommer med förslag om vad som möjligen kan åtgöras för att skydda fisket där. Att giva en allmän bestämmelse för hela landet, att fisk icke får tagas under viss tid, tror jag icke går. Man måste tänka sig, att detta bör behandlas på samma sätt, som jaktstadgan behandlas. Det inkommer tid efter annan begäran till Kungl. Maj:t, som därvidlag är den beslutande, att ett visst djurslag måtte skyddas inom t. ex. ett län för ett eller två år under en viss tid av året, och då fastställas undantag. På samma sätt skola dessa frågor skötas. Om något visst fiskslag verkligen mycket har minskats inom ett visst vattendrag eller ett

*Om åtgärder
till skyddande
av de mat-
nyttiga fiskar-
nas bestånd.
(Forts.)*

visst vattensystem, skall det begäras, att en vetenskaplig undersökning blir gjord, och efter denna vetenskapliga undersökning har i detta fall Konungens befallningshavande att fatta beslut.

Jag vidhåller, att med de bestämmelser vi ha det är möjligt att sköta denna fråga på ett fullt tillfredsställande sätt, och därför anser jag det icke lämpligt att nu skriva till Kungl. Maj:t därom.

Herr von Koch: Jag är visserligen icke sakkunnig i denna fråga, och jag borde kanske då icke yttra mig, men såsom medlem av det utskott som behandlat ärendet, vill jag meddela, att vi anlitat sakkunniga personer, som närmare utvecklat denna frågas innebörd, och att vi kommit till det resultat, att här bör vidtagas några åtgärder från Kungl. Maj:ts sida. Det, som för övrigt för mig varit det väsentliga, har varit, att jag i denna frågas lösning ser en åtgärd ur livsmedelssynpunkt. Det har framgått, att i andra länder, där man vidtagit åtgärder för att befrämja de matnyttiga fisksorternas bestånd, man kunnat driva upp fisket till en utomordentlig utveckling, som även ur livsmedelssynpunkt varit betydelsefull, och då man just i dessa tider på alla möjliga andra områden söker höja livsmedelstillgången, synes det mig, att det icke skulle vara ur vägen att även på detta område vidtaga möjliga åtgärder.

Jag skall be att få instämma i yrkandet på bifall till utskottets hemställan.

Herr Permansson: Med anledning av att friherre Beck-Friis hänvisat till den väg, som nu gällande författning erbjuder, vill jag säga, att denna författning visst icke är mig obekant, men som utskottets ordförande framhöll, föreligga synnerligen stora svårigheter att få intressenterna att ena sig, där t. ex. en sjö ligger inom tvenne län. Då intressena således äro både för och emot, stannar det vid ett avslag på framställningen. Då svårigheterna sålunda äro mycket stora, har man ansett sig böra ingå till riksdagen för att få någon åtgärd till stånd i detta syfte.

Herr vice talmannen: Herr talman! Jag skall icke förlänga denna diskussion utan endast tillkännagiva, att jag till alla delar instämmer i vad friherre Beck-Friis yttrade. Det kan icke annat än förvåna mig att, därför att en motionär icke lyckas fånga lika mycket abborrar som förut, vilket även enligt den föregående talarens uppgift skulle vara förhållandet med villaägarna i Stockholms skärgård, man därför väcker en motion, och inbjuder utskottet att föreslå så genomgripande förändringar som nu skett. Vad vi här i vårt land lida brist på, icke är det fiskeristadgor. Utom den, som utfärdats av Kungl. Maj:t, har nästan vartenda län, såsom friherre Beck-Friis framhöll, icke en, utan många olika stadgar för olika trakter av länen. Äro någon eller några av dessa stadgar föråldrade eller olämpliga, kan rättelse däri lätt vinnas genom framställning till vederbörande befallningshavande utan att besvara Kungl. Maj:t.

Men det huvudsakliga skälet, varför jag vill opponera mig mot

detta förslag, är, att såsom utskottets kläm blivit avfattad, den innebär ett stort misstroendevotum icke allenast mot statens, utan även mot hushållningssällskapens och landstingens fiskeritjänstemän, varav jag ej kan finna att de gjort sig förtjänta. Bland deras främsta uppgifter är ju att arbeta för skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd i våra fiskevatten och jag tror, att de i allmänhet skött sina befattningar på sådant sätt, att riksdagen ej har fog att skriva till Kungl. Maj: t så, som utskottet föreslagit.

Jag ber att få yrka avslag å utskottets hemställan.

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.

(Forts.)

Herr B o b e r g: Med anledning av en vändning i herr vice talmannens anförande ber jag att få framhålla, att vi motionärer icke ha något särskilt personligt intresse i denna sak. Våra motioner ha således icke kommit fram av den grunden, att vi icke fått abborrar eller annan fisk, utan vi ha väckt denna motion, därför att vi kommit till insikt om, att fisken är i avtagande i våra fiskevatten, i Östersjön och i våra insjöar. Hur det förhåller sig på västkusten, känner jag för min del icke, och därför vill jag icke yttra mig därom. Västkustfisket är ett helt annat fiske än östersjöfisket och insjöfisket, ty på västkusten har man hela världshavet med den tillgång, som kommer därifrån.

Då motionen i fjol behandlades här i riksdagen, och då avslogs av andra kammaren med sju rösters majoritet, höllo fiskeritjänstemännen här i Stockholm ett möte, och vid detta möte hölls ett föredrag av fiskerinstruktören Gustafsson från Smedjebacken. I detta föredrag framhöll han, att det enda effektiva sättet att föröka fisken och befrämja fisket vore att skydda fiskarna under deras lektid. Han lär väl vara en sakkunnig man. Jag tror för övrigt icke på de vetenskapsmän, som icke vilja grunda sin vetenskap på verkliga praktiska förhållanden, sådana som de te sig i levande livet. Om vi få så många vetenskapsmän, att de kunna förmörka solen, men de icke bry sig om att höra efter och taga hänsyn till hur folket har det och tänker ute i bygderna, komma de icke att uträtta mycket.

Nu sade friherre Beck-Friis, att detta var en lokal företeelse, och grundade detta på herr Permanssons yttrande. Men om det är lokalt däruppe i Norrland, och om det också är lokalt i Kalmarsund och lokalt i Stockholms skärgård, lokalt överallt, att fisken håller på att försvinna, då blir det en allmän företeelse. Var skall man då söka honom? Denna fisk är en bräckvattenfisk, som icke kan gå ut på djupet såsom andra fiskar utan måste hålla sig inom dessa vatten. När han försvinner från dem ungefär samtidigt på alla ställen, vart har han då gått? Jo han har gått i luften — d. v. s. blivit upptagen i för riklig mängd. Därför finns det så litet fisk i sjön. Detta är vår mening, och det är för att få till stånd en undersökning härom, som vi väckt motionen, och icke på grund av några enskilda små futtiga intressen.

Herr L a r s o n, E d v a r d: Herr talman! Den första ärade talaren sade, att då fisken icke längre fick några tjänliga lekställen,

*Om åtgärder
till skyddande
av de mot-
nyttiga fiskar-
nas bestånd.*

(Forts.)

flyttar den, men hur kan detta tillämpas i injöar? Där kan inte fisken gärna flytta, men ändå förminsкас den. Och orsaken härtill är ju naturligtvis i första hand, att den icke kan finna föda. Såsom förut här sagts, är det ju så, att den stora fisken lever på småfisken, och blir det icke tillräckligt med småfisk för den stora att leva på, blir den större fisken magrare och hindras i sin utveckling och minskas.

Vad beträffar hänvisningen till att man kan vända sig till Konungens befallningshavande, är det ju på sätt och vis riktigt, men saken ligger nog så, att de som bo i närheten av sjöar och vattendrag, där fiske under lektiden kan äga rum, sannerligen icke anmäla något missförhållande i den vägen, utan äro synnerligen glada åt att få fisk på ett mycket lättvindigt sätt under lektiden. Följden blir den, att fisken utrotas. Hindrar man fisken under lektiden, måste den förminsкас. Det är ju en helt naturlig sak.

Den främsta synpunkten för mig härvidlag har varit, att vi leva i en tid, då vi böra spanna alla krafter för att skaffa mat. Vi leva under ett krig, som pågått i tre och ett halvt år. Vi veta icke, hur snart det slutar, och vi se i tidningarna den ena blänkaren efter den andra, att hungersnöd förestår, då kriget en gång slutar. Jag undrar, om det icke vore skäl att lägga även dessa synpunkter till grund vid ett bedömande av denna motion.

En annan sak, som man också kan taga i betraktande, då man bedömer denna fråga, är industrien. Säkert är, att många industriella anläggningar förorsaka icke så ringa skada för fisket.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Sandler: Herr greve och talman! Utskottets skrivelseförslag är avfattat i så allmänna ordalag, att jag föreställer mig, att man bör kunna gå med på det. För min del har jag från våra samhällen samma erfarenheter, som förut här framhållits. Jag har varit delägare i ett sådant fiske, som endast för några år sedan gav 8,000 kronor om året i biinkomst åt lantbrukarna i dess närhet. Nu fås i detta fiske ingenting. Det är således för de norrländska förhållandena rätt betydande inkomster, som det här är fråga om.

Det har rätt olika meningar om orsakerna till detta avtagande av laxfisket. Man har skyllt på flottningen, man har skyllt på upp-dämningen, och man har skyllt på fabrikerne, men ingen kan giva ett tillfredsställande svar. Det är således efter mitt förmenande ett verkligt behov, att en utredning kommer till stånd angående vad som kan vara orsaken till fiskets avtagande, och vilka åtgärder som böra vidtagas för att få det bättre än det varit.

Det kan också härvidlag, synes det mig, med all rätt komma att sättas i fråga, huruvida icke de industrier, vilkas verksamhet väl ändå i någon mån är orsak till denna nedgång av fisket, kunna bli ersättningsskyldiga för den förlust, som fiskevattnens ägare få göra.

Jag ber således att få yrka bifall till utskottets förslag.

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med de yrkanden, som därunder förekommit, propositioner, först på bifall till vad utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt samt vidare på avslag därå; och förklarade herr talmannen sig finna den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Om åtgärder till skyddande av de matnyttiga fiskarnas bestånd.
(Ports.)

Friherre *Beck-Friis* begärde votering, i anledning varav uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad första kammarens andra tillfälliga utskott hemställt i sitt utlåtande nr 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, avslås utskottets hemställan.

Vid slutet av den häröver anställda omröstningen befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 89;

Nej — 15.

Jämlikt § 63 riksdagsordningen skulle detta beslut genom utdrag av protokollet delgivas medkammaren.

Anmälades och godkändes första sammansatta stats- och lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillstånd att i och för viss tjänstgöring utom landets gränser använda värnpliktiga tillhörande beväringens första uppbåd; och

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av anslag å tilläggsstat för år 1918 under fjärde huvudtiteln för bestridande av kostnader för utförande av bevakningstjänst å Åland.

Två protokollsutdrag härom justerades.

Föredrogos ånyo bankoutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av väckt motion om utgivande av en uppslagsbok över riksdagens verksamhet; och

nr 15, i anledning av väckt förslag rörande ombyggnad av riksbankens fastighet i Karlskrona.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarna lagutskottets utlåtande nr 4, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Om rekryt-
utbildningens
förläggande
till sommartid
m. m

Föredrogs ånyo lagutskottets utlåtande nr 5 i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om rekrytutbildningens förläggande till sommartid m. m.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 4, hade herr *Osberg* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes snarast låta verkställa utredning med tanke på omläggning till rekrytutbildning sommartid samt taga i övervägande, huruvida icke dagantalet lämpligen kunde nedbringas genom det bättre övningsresultat, som erhöles, därest övningarna företoges under sommarhalvåret, samt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill en sådan utredning för-
anlett.

Utskottet hade i föreliggande utlåtande av angivna orsaker hemställt, att ifrågavarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr *Hellberg*: Herr talman! Jag tror inte, att det finns någon annan råd än att låta de, om jag så må säga, konjunkturskäl, som utskottet anfört för sin hemställan om avslag på motionen, gälla, men det yrkande, som nu redan andra gången inom en så kort period som knappt fyra år framkommer, vittnar dock om att allt inte är, som det borde vara i det avseende motionen berör.

Det lär knappast kunna förnekas, att förläggningen av värnpliktsövningarnas början till en årstid, som är synnerligen olämplig för all vistelse och verksamhet utomhus och som därför måste göra och faktiskt gör övningarna mindre effektiva, än de borde vara, och som tvingar de värnpliktiga att tillbringa största delen av dygnet inom kasernerna, vilket både hygieniskt och moraliskt är mindre hälsosamt — det lär väl inte kunna förnekas, säger jag, att förläggningen av övningstidens början till en så olämplig årstid var ett misstag. Vi minnas, hur detta misstag kom till. Det genomdrevs av högern inom riksdagen, stödd på den s. k. »sakkunskapen inom Min armé», med världskrigets hjälp emot ett från vänsterhåll framfört förslag, som avsåg att låta övningstiden börja vid en ojämförligt mycket lämpligare årstid. Att detta misstag tillkom på nu nämnda sätt, utgör naturligtvis inte något skäl för att det skall fortbestå. Jag tror, att vår skyldighet emot de värnpliktige ålägga oss att sörja för att de få fullgöra sina övningar under så gynnsamma förhållanden som möjligt. Jag tror därför också, att ganska snart en förändring i det förhållande, som är föremål för motionens framställning, måste vidtagas. Det kan naturligtvis inte ske förr än i samband med den allmänna revision av 1914 års härordning, som man

redan nu känner måste komma efter världskriget. Men det har, då anledning osökt givits, syntis mig lämpligt att göra en påminnelse därom även i denna kammare, vars majoritet bär huvudparten av ansvaret för att den nu bestående ordningen kommit till stånd.

*Om rekryt-
utbildningens
förläggande
till sommardag
m. m.*

(Forts.)

Herr Klefbeck: Herr talman! Då den föregående talaren motiverat det yttrande, som jag hade tänkt hålla, skall jag icke trötta kammaren med att upprepa något därav. Jag vill endast giva tillkänna, att det är möjligt — om jag icke varit förhindrad att närvara vid utlåtandets justering —, att vi blivit ett par tre reservanter emot utskottets hemställan.

Vi förstå, att utskottets skäl i dessa tider äro synnerligen tungt vägande, men vi hava i alla fall velat giva tillkänna, att vi av olika skäl icke kunna anse det nuvarande tillståndet vara oangripligt, utan att vi känna oss förpliktigade att vid första tillfälle försöka få en rättelse till stånd.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i det under behandling varande utlåtandet hemställt.

Föredrogos ånyo lagutskottets utlåtanden:

nr 6, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående straffet för rymning från mobiliserad avdelning av krigsmakten;

nr 7, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande och föreläggande för riksdagen av förslag till lag om brandskydd;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 15 § i lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen); samt

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskild bestämmelse att tillsvidare gälla i fråga om skydd för vissa främmande patent.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Herr talmannen anförde, att han efter överenskommelse med herr talmannen i andra kammaren finge hemställa, det första kammaren ville besluta, att vid sammanträde, som komme att hållas lördagen den 2 nästinstundande mars, skulle företagas val ej mindre av valmän och suppleanter för utseende av dels fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, dels ock suppleanter för riksdagens fullmäktige i nämnda bank och kontor, än även av valmän jämte suppleanter för utseende av riksdagens justitieombudsman och riksdagens militieombudsman samt deras efterträdare.

Detta förslag antogs.

Ordet lämnades nu på begäran till herr vice talmannen, som yttrade: Jag ber att få hemställa, att kammaren behagade besluta att välja tio suppleanter för de valmän, som skola utse riksbanks- och riksgäldsfullmäktige.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Anmälades och bordlades
statsutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och propositionen rörande tilläggsstat för år 1918 gjorda framställningar rörande höjning av vissa till arméns och marinens personal utgående dagtraktamenten m. m.; och

nr 16 i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och propositionen rörande tilläggsstat för år 1918 gjorda framställningar angående vissa anslag till remontering m. m.;

bevillningsutskottets memorial nr 10, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om väckt motion angående stämpelskatt å aktiekuponger; samt

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder för omreglering av den kommunala indelningen.

Upplästes en till kammaren ingiven skrift, så lydande:

Till riksdagens första kammare.

På grund av sjukdom kan jag efter all sannolikhet icke deltaga vidare i pågående riksdags arbete. Vid sådant förhållande och då jag förut beslutit att, under uttalande av ett varmt tack för visat förtroende, hos Örebro läns landsting avböja eventuellt återval nästkommande höst, anser jag det vara min plikt att redan nu avsäga mig den plats i första kammaren, som jag under 31 riksdagar intagit. Jag får värdsamt anhålla, att kammaren behagade godkänna denna min avsägelse. Stockholm den 23 februari 1918.

J. Gripenstedt.

På gjord proposition godkände kammaren det hinder, som friherre Gripenstedt åberopat till stöd för sin avsägelse av riksdagsmannabefattningen.

På sedermera av herr talmannen gjord framställning beslöt kammaren att till Konungen avlåta skrivelse med anmälan om den gjorda avsägelsen samt den därigenom inom kammaren uppkomna ledigheten, varefter ett i sådant avseende uppsatt förslag till underdånig skrivelse upplästes och godkändes.

Justerades ytterligare tre protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 12,11 e. m.

In fidem
A. v. *Krusenstjerna.*

Tisdagen den 26 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet *Nilson* avlämnade Kungl. Maj:ts nådiga propositioner:

nr 97, med förslag till förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall;

nr 98, angående anslag till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring;

nr 99, med förslag till lag om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden;

nr 100, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov;

nr 101, angående anslag till avelscentra för nötboskap;

nr 102, angående anläggning av ny docka vid flottans station i Stockholm m. m.;

nr 103, angående viss nedsättning av sockerskatten;

nr 105, angående statsbidrag till mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag för täckande av viss förlust; och

nr 106, angående höjning av lösenavgift för godkännande av rekvisition av socker för industriell tillverkning m. m.

Justerades protokollen för den 20 och den 22 innevarande månad.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av väckta motioner om ändrad lydelse av § 24 i förordningen om landsting; och

nr 3, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för kommuner att tilldela innehavare av kommunala förtroendeuppdrag ersättning i vissa hänseenden;

statsutskottets utlåtande nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av vissa tomter i kvarteret Björnen i Stockholm m. m.;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 11, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående väckt motion om ändrad lydelse av 54 § 5 mom. i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering; och

nr 12, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om restitution av tonnageavgift; samt

kanslideputerades memorial nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

Vid föredragning av ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag nr 174, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande av en samverkan mellan stat och kommun för övertagande av skyldigheten att bekosta skolmateriel för barn i folk- och småskolan, beslöt första kammaren hänvisa detta ärende till sitt första tillfälliga utskott.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 15 och 16, bevillningsutskottets memorial nr 10 samt första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper; samt

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående postverkets ansvarighet för vissa till postbefordran mottagna försändelser m. m.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:

nr 38, till fullmäktige i riksgäldskontoret angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning; samt

nr 39, till fullmäktige i riksbanken, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning.

Anmälades och godkändes lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 3 juni 1915 om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor;

nr 41, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående straffet för rymning från mobiliserad avdelning av krigsmakten;

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 15 § i lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen); samt

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskild bestämmelse att tillsvidare gälla i fråga om skydd för vissa främmande patent.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet Kungl. Maj:ts nädiga propositioner:

nr 97, med förslag till förordning angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall;

nr 99, med förslag till lag om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden; samt

nr 100, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts nädiga propositioner:

nr 98, angående anslag till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring; och

nr 102, angående anläggning av ny docka vid flottans station i Stockholm m. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts nädiga proposition nr 103, angående viss nedsättning av sockerskatten, hänvisades denna proposition till bevillningsutskottet.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts nädiga propositioner:

nr 101, angående anslag till avelscentra för nötboskap;

nr 105, angående statsbidrag till mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag för täckande av viss förlust; och

nr 106, angående höjning av lösenavgift för godkännande av rekvisition av socker för industriell tillverkning m. m.

*Begäran att
få framställa
interpellation
angående ut-
försel av va-
pen m. m. till
Finland.*

Herr Trygger, som på begäran erhöi ordet, yttrade: Säkertligen har Sveriges folk sällan stått så enigt om en regeringsåtgärd som den dag, då Sverige först av alla makter erkände Finland såsom en självständig stat. En djup och varm önskan genomströmmade därvid det svenska folket, att vårt gamla broderland, som aldrig fört andra vapen än rättens för att hävda sin statsrättsliga ställning, skulle såsom oberoende stat med ökad kraft fullfölja sina stolta traditioner och bliva en den lagliga ordningens mönsterstat. Desto större blevo besvikelsen och sorgen, då det visade sig, att den nyvunna nationella friheten angreps av folkelement, som i beröringen med en tygellös främmande soldatesk förklorat känslan för fosterlandets heliga krav. Det uppror mot landets lagliga regering, som sålunda uppstod, har alltmera urartat till ett avskyvärt mördande och plundrande av allt, som i Finland representerat kunskaper och bildning, kultur och framåtskridande, ordning och laglighet. Även de, som vid stridigheternas början misstagit sig om den upproriska rörelsens karaktär och ansett sig berättigade att i densamma se en strid mellan olika samhällsklasser, kunna inför den senare tidens händelser, som för var dag bliva allt gräsligare, omöjliga vidhålla en sådan ståndpunkt. Striden i Finland är och har hela tiden varit en kamp mellan laglig ordning och anarki, mellan civilisation och barbari, mellan fosterlandsälskande medborgare av alla samhällsklasser och samhällsfientliga skaror av brottsliga och vilseförda, vartill komma sådana som mot sin vilja tvungits att delta i upproret. Det laglydiga finska folkets kamp för samhällets bestånd är därför en strid, i vilken det måste anses ha rätt att räkna icke blott på sympati utan även på stöd från alla kultursamhällen. De stater, som erkänt Finland som självständig stat, och främst bland dessa Finlands svenska broderland, hava genom detta sitt erkännande åtagit sig en alldeles särskild skyldighet att på allt sätt underlätta för Finlands folk dess arbete för bevarandet av dess ställning såsom ett civiliserat samhälle.

Den, som följt med Finlands historia under dess förening med Ryssland, vet alltför väl, hurusom Finland hållits fullkomligt försvarslöst gentemot det ryska riket. Detta förhållande har visat sig ödesdigert efter Finlands självständighetsförklaring, i det att den finska statsmakten av brist på utbildade trupper och vapen stått värlös inför de inhemska band och den ryska soldatesk, som förenat sig om att störta dess samhällsskick. Att detta dock icke lyckats, är att tillskriva det exempellösa mod och den brinnande fosterlandskärlek, som utvecklats av Finlands laglydiga befolkning. Bristen på vapen och ammunition har dock förlamat dess arbete att rädda samhällsordningen, och om denna brist än avhjälpes i viss mån på senare tid, är den dock ännu så betydande, att den lagliga ordningens återställande därigenom fördröjes och kommer att medföra större offer av liv och egendom, än som eljest skulle varit nödvändigt.

För Sveriges folk, som med Finlands söner gemensamt kämpat mången kamp till skydd för västerländsk odling emot österns barbari och som ljutit sitt blod tillsammans med sina finska bröder för bevarandet av sitt urgamla samhällsskick, sin samvetsfrihet och sitt

oberoende, måste det kännas som en ofrånkomlig plikt att icke lämna den svensk-finska kulturen utan försvar mot den förödelse, som nu brutit in över landet. De vapen, som Finlands förtryckare ryckt ur dess hand, ha vi att ställa till dess förfogande. Ingen annan makt kan däri se ens en ovänlig handling än mindre en kränkning av vår neutralitet. Även det ryska riket har erkänt Finlands självständighet och enligt senaste uppgifter förklarat sig berett att draga sina trupper från det finska området. I första hand måste vägen över vårt land vara öppen för den vapentillförsel, som Finland från andra länder kan utverka. Men även ur våra egna vapenförråd, de må tillhöra enskilda eller staten, måste vi framtaga och till Finlands regering överlämna vad vi utan att äventyra vårt lands egen säkerhet kunna undvara. Detta är min bestämda uppfattning, som jag jämväl i denna kammare vill uttala. I dessa tunga dagar, då den ena jobsposten efter den andra från Finland förmäler, hurusom i allt större omfattning jämväl eliten bland Finlands ungdom av förvildade nidingar föres till slaktbänken, skulle man kvävas av grämelse, om man försummade något tillfälle att för landet och dess regering framhålla det alltjämt stegrade behovet av snar hjälp till Finland.

Med stöd av vad jag nu anfört får jag anhålla om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framföra följande interpellation:

1) Finner icke regeringen sig numera kunna principiellt medgiva Finlands lagliga regering rätt att över Sverige transitera eller härifrån utföra vapen och ammunition, som från enskilda inom riket eller från utlandet kunna anskaffas?

2) Anser regeringen hinder fortfarande möta mot att medgiva Finlands lagliga regering att från svenska statens förråd erhålla vapen och ammunition, som utan verklig risk för vår försvarsberedskap kunna ställas till sistnämnda regerings förfogande i och för ordningens återställande i Finland?

Denna anhållan blev på begäran bordlagd.

Ordet lämnades härefter till herr Roos, som anförde: Herr talman! Det väckte ju rätt mycken uppmärksamhet när, inom regeringen i början av året, uppfattningarna om möjligheten att så utdryska landets tillgång på brödsäd, att brist icke skulle uppstå under tiden intill den nya skörden blivit bärgad, voro så skiljaktiga, att, medan statsministern ansåg tillgångarna mycket knappa, chefen för jordbruksdepartementet hyste hopp om att ingen verklig brist vore att befara.

Dessa skiljaktiga uppfattningar måste — då utsikterna att kunna importera någon brödsäd västerifrån voro synnerligen små — tydligen vara beroende på olika uppfattningar angående det då icke kända tröskningsresultatet, och varom någon säkerhet icke kunde vinnas förrän i början av februari.

Huru viktigt det är, att detta resultat blir allmänt känt, torde

Begäran att få framställa interpellation angående utförsel av vapen m. m. till Finland.

(Forts.)

Anhållan att få framställa interpellation angående eventuell ändring i gällande brödsädsrationeringsplan.

Anhållan att
få framställa
interpellation
angående even-
tuell ändring
i gällande
brödsädersan-
soneringsplan.
(Forts.)

icke behöva påpekas. Behöver en minskning i ransoneringen vidtagas, så vore det synnerligen olyckligt, därest en sådan förknappning icke med allra första bleve vidtagen, ty varje dröjsmål kommer givetvis att nödvändiggöra en mer omfattande nedsättning i ransonen än vad som varit behöfligt, om bestämmelserna tidigare trätt i kraft. Även för jordbrukarna är det en fråga av allra största betydelse att få visshet om huruvida den fodersäd, som enligt tidigare bestämmelser kunnat påräknas, verkligen får därtill användas eller ej, ty under den senare förutsättningen måste ladugårdsbesättningarna med första ytterligare decimeras.

På grund av vad jag sålunda tillåtit mig framhålla, får jag vördsamt anhålla om kammarens tillstånd att till chefen för k. jordbruksdepartementet få framställa en interpellation av följande innehåll:

Äro resultatet av den nu slutförda tröskningen sådana, att f. n. gällande ransoneringsplan icke behöver ändras och — om en sådan ändring är nödvändig — varför har landets befolkning ännu ej fått kännedom om de nya riktlinjer, efter vilka ransoneringen måtte läggas?

Ifrågavarande anhållan blev på därom gjord framställning bordlagd.

Herr *Ström* väckte en motion, nr 133, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om tillfällig höjning av postavgifterna.

Motionen hänvisades till bevillningsutskottet.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Alexanderson* för tiden från och med den 27 i denna månad till och med den 9 nästinstundande mars.

Justerades nio protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3,27 e. m.

In fidem
A. v. *Krusenstjerna*.